

Datum
2021-01-15
Adress
August Palms Plats 1
Diarienummer
STK-2020-1372

Yttrande

Till
Infrastrukturdepartementet

Remiss från Infrastrukturdepartementet - Tidsfrister och kontaktpunkt för att främja produktionen av förnybar energi

I2020/00279

Sammanfattning

Malmö stad ställer sig generellt positiva till de förslag som regeringen lägger fram vad gäller tidsfrister för ärenden som rör förnybar elproduktion och införandet av en nationell kontaktpunkt för de aktörer som önskar producera förnybar energi. Malmö stad ser dock att vissa förtydliganden är på sin plats. Malmö stad ställer sig särskilt frågande till hur regleringen av tidsfristerna har utformats då de riskerar att inte få den effekt som är syftet med lagförslaget, att främja förnybar energiproduktion. Vad gäller kontaktpunkten är Malmö stads bedömning att Energimyndigheten är ett utmärkt val för denna roll. Samtidigt är det Malmö stads uppfattning att kommunernas roll i kontaktpunktsarbetet är otydlig då den beskrivs något olika i lagförslagen och i promemorian.

Yttrande

Malmö stad ställer sig positiv till lagförslagen då de syftar till att stimulera mer produktion av förnybar el, värme och biobränslen. Inte minst har Malmös erfarenheter av effekt- och kapacitetsbrist visat att det föreligger ett stort behov av att accelerera etablering av lokal produktion av förnyelsebar el. Att det därtill spås en kraftigt ökad elanvändning i samband med kommande elektrifiering av samhället visar ytterligare på vikten av att stimulera sådana etableringar. Med det sagt är det Malmö stads övergripande bedömning att lagförslagen om tidsfrister för ärenden som rör förnyelsebar elproduktion inte kommer att medföra de effekter och resultat som de syftar till, och ser därför gärna ett antal förtydliganden.

Inledningsvis vill Malmö stad lyfta följande till regeringens och infrastrukturdepartementets kännedom.

- I lagförslaget omnämns flera olika prövningsprocesser vid uppstart av nya anläggningar för produktion av el, värme och bränslen. Den prövningsprocess som främst berör Malmö stads miljönämnd, och dess förvaltnings handläggning, är

anmälan om ny miljöfarlig verksamhet (så kallade C-verksamheter) enligt 9 kap 6 § miljöbalken. Under de senaste fem åren har stadens miljöförvaltning endast handlagt en anmälan om miljöfarlig verksamhet där den anmälda anläggningen syftade till att producera förnyelsebar el. I det fallet handlade det om en vindkraftsanläggning som slutligen förbjöds av mark- och miljödomstolen.

- Malmö Stad har infört lokala miljöföreskrifter som medför krav på tillstånd från miljönämnden för att installera värmepump som nyttjar värme och/eller kyla genom jord-, berg eller grundvatten i sådan mindre skala att det underskrider anmälningsplikten i miljöprövningsförordningen. Denna kommunala prövning omfattas inte av lagförslagen om tidsfrister, men Malmö stads miljönämnd kan eventuellt behöva bidra med information om denna process till den nationella kontaktpunkten.

Nedan presenteras Malmö stads synpunkter på regeringens förslag på tidsfrister för handläggning samt nationell kontaktpunkt.

Nya tidsfrister för handläggning (3§ lagförslaget respektive 4–8§§ förordningen)

Generellt ställer sig Malmö stad positiv till ett förtydligande kring de tidsfrister som avser tillståndsprocesserna gällande anläggningar för produktion av förnybar energi. Ett förtydligande av tidsfristerna kommer främst att underlätta för sökande, men kan också underlätta samordningen mellan olika besluts- och tillståndsprocesser vilket i sig kan skynda på den generella handläggningstiden för tillståndsprocesserna. Samtidigt ställer sig Malmö stad frågande till hur regleringen av tidsfristerna har utformats då de riskerar att inte få den effekt som är syftet med lagförslaget.

I 3 § i lagförslaget framgår det att regeringen får meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners prövning av anläggningar som ska producera förnyelsebar el. De tidsfrister som föreslås bedöms inte få någon nämnvärd påverkan på handläggningen för varken Malmö stads stadsbyggnadskontor eller miljöförvaltning, eller innebära något behov av att förändra prioriteringsordningen i ärendehantering. För Malmö stads stadsbyggnadsnämnd omfattas tillståndsärenden i de fall då de avser uppförande av anläggningar för produktion av förnybar energi och bedöms vara bygglovspliktiga eller teknisk anmälanpliktiga inom ramen för plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:228). Eftersom tidsfristerna som föreslås i lagförslaget är betydligt mer frikostiga än de tidsfrister som redan är lagstadgade för bygglov och teknisk anmälan inom plan- och bygglagen är Malmö stads bedömning att tidsfristeförslaget inte kommer påverka bygglov- och anmälanprocessen i någon större utsträckning. Förslaget bedöms inte heller medföra några ekonomiska konsekvenser.

Vidare, tidsfristerna om ett respektive två år ska påbörjas från det att en anmälan om ny miljöfarlig verksamhet bedöms vara komplett. Malmö stad kan dock konstatera att det redan idag finns ett krav på skyndsamt hantering av ärenden i förvaltningslagen och att det i 9 kap 6c § miljöbalken framgår att miljönämnden måste fatta beslut i ärendet inom 6 veckor från det att anmälan är komplett. Malmö stads erfarenhet är att de tidskrävande momenten vid

uppstart av energianläggningar är de kompletteringsrundor som behövs av ansökan/anmälan innan handlingarna blir kompletta, samt långdragna överklagandeprocesser efter att myndighetsbeslut har fattats.

Sammantaget ställer sig Malmö stad frågande till hur regleringen av tidsfristerna har utformats då dess effekt riskerar att bli marginell. Malmö stad ser det också som något märkligt att lagförslaget främst är riktat mot kommunerna och inte innehåller en rätt för regeringen att meddela föreskrifter om tidsfrister för länsstyrelserna. Tillståndspliktiga anläggningar för elproduktion prövas vanligtvis av miljöprövningsdelegationen på länsstyrelsen.

Malmö stad anser det också vara otydligt vilka anläggningar som lagförslaget om tidsfrister är avsedda för. I lagförslaget rubrik samt på sidan 34 i promemorian står det att tidsfristerna endast gäller anläggningar för produktion av förnyelsebar el, vilket främst vid miljöbalksprövning på kommunal nivå innebär vindkraft och biobränslebaserad förbränning. Ändå omnämns ett antal verksamhetskoder i 4 § i den föreslagna förordningen där de specifika anläggningarna inte är avsedda för produktion av förnyelsebar el, utan produktion av värme eller bränslen från förnyelsebara källor eller från olika fraktioner av avfall. Malmö stad ser gärna att det förtydligas i lagförslaget om tidsfristen ska omfatta även produktion av förnybar värme eller förnybara bränslen. Om syftet med lagförslagen är att i snabbare takt stimulera den energiomställning som behövs för att möta klimatutmaningen är det ologiskt om produktion av förnybar värme och förnybara bränslen exkluderas. I Malmö stad görs exempelvis stora satsningar på bergvärme och kommunen är även intresserad av att vidare utreda möjligheterna vad gäller produktion av biobränslen från restprodukter, till exempel biogas.

I 4 § i förslaget till förordningen ges exempel på vilka anläggningar som är tilltänkta att prövas med kortare tidsfrister för att de ska producera förnyelsebar el. Bland annat anges olika former av avfallsanläggningar i 29 kap miljöprövningsförordningen som förbränner avfall. Hushållsavfall som förbränns består till största delen av förnyelsebart material men innehåller även en del icke förnyelsebart material från fossila källor, till exempel vissa plastfraktioner. Farligt avfall kan exempelvis bestå av spillolja som härkommer från fossila källor. Då det nyligen gjorts stora nationella satsningar för att främja en mer cirkulär ekonomi och ett effektiviserat arbete med avfallshierarkin är detta såklart viktigt att komma ihåg i sammanhanget. Avfallsförbränning är en viktig del av Malmös energisystem och kommer finnas kvar över en överskådlig framtid, varför det måste säkerställas att såväl fossila som biogena utsläpp från förbränningen hanteras på ett så bra sätt som möjligt.

De anläggningar som har en maximalt installerad effekt på 150 kW kommer enligt 5 § i förordningen få ett år som tidsfrist istället för två. Det bedöms väldigt osannolikt att så små anläggningar blir tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Det kan däremot bli aktuellt med kommunal bygglovsprövning.

Nationell kontaktpunkt för att främja energiproduktion (4§ lagförslaget samt 9–11§§ förordningen)

Malmö stad är positiv till införandet av en digital nationell kontaktpunkt där information och vägledning samlas på ett ställe för att stötta de aktörer som vill starta upp nya anläggningar för förnyelsebar energiproduktion. Det är också naturligt att Energimyndigheten föreslås vara den myndighet som ansvarar för kontaktpunkten, då myndigheten redan är ett etablerat nav för energisektorn nationellt sett.

Att samla viktig information på ett ställe är tidseffektivt och underlättar både för sökanden och andra berörda aktörer inkluderat myndigheter. Likaså kan en digital vägledning innebära att delar av den administrativa hanteringen inom tillståndsprocessen kan förenklas och därigenom bidra till en snabbare ärendehantering generellt sett för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor. Med detta sagt är det Malmö stads uppfattning att kommunernas roll i den nya kontaktpunkten är otydlig då den beskrivs något olika i lagförslagen och i promemorian. Om kommunerna ska kunna tvingas in i samarbetet för att tillhandahålla information om prövningen, är det samtidigt viktigt att rollen som oberoende prövningsmyndighet i det enskilda fallet inte äventyras. Det kan lätt bli dubbla roller om rådgivning ska ske kring en specifik ansökan samtidigt som myndigheten behöver granska och fatta beslut om ansökan. Samtidigt står det i promemorian att kommunernas deltagande främst kommer bli genom handläggning och uppdatering av den lokala hemsidan, vilket skapar en tvetydig bild av lagförslagets innebörd. Kommunens ansvar och arbetsuppgifter i kontaktpunkten kan således behöva förtydligas.

Vidare, att kommunerna förväntas samarbeta med Energimyndigheten i framtagandet av kontaktpunkten, med fortsatt verksamhets- och informationsansvar för vad som gäller inom kommunernas verksamhetsområde, kan leda till följdkrav där Malmö stad ser en risk i att det leder till indirekta krav på hur kommunen arbetar med information på sin hemsida. Detta skulle kunna ske om det på kommunens hemsida ska finnas specifik och förtydligande information om förnybar energiproduktion, dess anläggningar, hur tillståndsprocesserna går till i kommunen och vad som krävs för att få beslut och tillstånd inom ramen för plan- och bygglagen samt miljöbalken. Merparten av den informationen finns redan på malmo.se, men däremot kan informationen komma behöva att ses över och kompletteras. Vad gäller kravet att myndigheterna ska tillhandahålla digital ansökan är det kravet redan tillgodosett för Malmö stads stadsbyggnadsnämnds bygglov- och anmälningsprocess då denna process redan idag är digital.

Slutligen, i promemorian går det att misstolka att aktörerna enbart kommer behöva ha en kontaktperson under tillståndsprocessen. En sådan tolkning blir missvisande eftersom aktören kommer komma behöva ha kontakt med flera olika myndigheter inom de olika beslutsstegen i en tillståndsprocess.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Anna-Lena Alnerud
.....

Sverigedemokraterna avser lämna in ett särskilt yttrande.